

Studii și comentarii

CZU 343.13

DOI 10.5281/zenodo.5796493

CONEXAREA ȘI DISJUNGerea CAUZELOR PENALE

Tudor OSOIANU,

doctor în drept, profesor universitar

Dinu OSTAVCIUC,

doctor în drept, conferențiar universitar

Articolul respectiv este dedicat conexării și disjungerii cauzelor penale. Aceste acțiuni procesuale, în esența și efectul lor juridic, aduc un rezultat pozitiv investigațiilor penale și nu afectează principiile procesului penal. În principiu, conexarea și disjungerea cauzelor penale fac procesul de cercetare unul constructiv, logic și rațional.

Conexarea și disjungerea cauzelor penale sunt acțiuni specifice deoarece, prin îndeplinirea lor ulterioară, cercetarea devine și ea specifică și poate afecta uneori cercetarea obiectivă, completă și sub toate aspectele a circumstanțelor cauzei, în special în cazul disjungerii. Pe de altă parte, în cazul conexării nejustificate, poate fi influențată uneori chiar și decizia finală.

Prin urmare, luarea deciziilor legale cu privire la conexarea și disjungerea cauzelor penale au drept scop crearea unor condiții optime și favorabile de cercetare, cu respectarea drepturilor părților, implicit a examinării cauzei penale într-un termen rezonabil.

Cuvinte-cheie: acțiuni procesuale, urmărire penală, procuror, cauză penală, conexare, disjungere, termen rezonabil, comiterea infracțiunii de mai multe persoane, mai multe infracțiuni, minor, buna înfăptuire a justiției.

CONNECTION AND DISJUNCTION OF CRIMINAL CASES

Tudor OSOIANU,

PhD, University Professor

Dinu OSTAVCIUC,

PhD, Associate Professor

This article is dedicated to the connection and disjunction of criminal cases. These procedural actions, in essence and by their legal effect, bring positive results to criminal investigations and do not affect the principles of criminal proceedings. In principle, connection and disjunction of criminal cases make the research process constructive, logical and rational.

The connection and disjunction of criminal cases are specific actions because, by their subsequent fulfillment, the investigation also becomes specific and can sometimes affect the objective, complete investigation and in all aspects of the circumstances of the case, especially in the case of disjunction. On the other hand, in the case of an unjustified connection, even the final decision can sometimes be influenced.

Therefore, the decision-making regarding the connection and disjunction of criminal cases aims at creating optimal and favorable conditions for investigation, respecting the rights of the parties, implicitly the examination of the criminal case within a reasonable time.

Keywords: procedural actions, criminal investigation, prosecutor, criminal case, connection, disjunction, reasonable term, commitment of the crime by several persons, several offenses, minor, good accomplishment of justice.

Introducere. În conformitate cu prevederile art. 19 alin. (3) CPP, organul de urmărire penală are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a

evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția bănuțului, învinuțului, inculpatului, cât și cele care îl dezvinovățesc, precum și circumstanțele care îi atenuează sau agravează răspunderea.

În același timp, art. 254 alin. (1) CPP preve-

de că, *organul de urmărire penală este obligat să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului.*

Toate probele administrate în cauza penală vor fi verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv. Verificarea probelor constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, administrarea de noi probe și verificarea sursei din care provin probele, în conformitate cu prevederile CPP, prin procedee probatorii respective.

Reprezentantul organului de urmărire penală apreciază probele conform propriei convingeri, formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege.

Reieșind din cele expuse, în vederea respectării obligațiilor și drepturilor organului de urmărire penală la cercetarea cauzelor penale, putem menționa că fiecare infracțiune are specificul comiterii ei aparte, ceea ce impune și o cercetare specifică a unor categorii de infracțiuni, prin utilizarea procedeele probatorii necesare.

Există cazuri în care pentru cercetarea obiectivă, completă și sub toate aspectele este necesară separarea unor materiale a cauzelor penale sau, deopotrivă, unirea unor cauze penale între ele pentru ca, într-un final, să se poată stabili adevărul. Din perspectiva respectării rolului activ al organului de urmărire penală, legea procesual penală numește aceste acțiuni ca disjungere și conexare a cauzelor penale.

Metode și materiale aplicate. În procesul studiului a fost utilizat material teoretic, normativ și empiric. Cercetarea a fost posibilă prin aplicarea mai multor metode de investigare științifică specifice teoriei și doctrinei procesual-penale: metoda logică, metoda analizei comparative, analiza sistemică etc.

Scopul cercetării. Examinarea și analiza cadrului normativ intern și a doctrinei privind conexarea și disjungerele cauzelor penale, efectul efectuării acestor acțiuni procesuale în beneficiul cercetării, precum și identificarea greșelilor practice admise în legătură cu conexarea și disjungerele materialelor de urmărire penală.

Rezultate obținute și discuții. Caracteristicile individuale ale infracțiunii și ale infractorului necesită un caracter individual al cercetării cauzelor penale. Cauzele penale în care figurează un

număr mare de bănuți sau învinuți poate afecta negativ termenul urmăririi penale (cercetării cauzei penale) și calitatea acesteia. Disjungerele ne-rezonabilă a cauzelor penale poate complica descoperirea infracțiunilor și, în unele cazuri, încalcă drepturile învinuitului sau nu oferă posibilitatea organului de urmărire penală și ulterior instanței de judecată de a determina corect pericolul social al persoanelor care au comis infracțiunea. De aceea, pentru a asigura cercetarea completă, obiectivă și sub toate aspectele circumstanțelor cauzei penale, precum și pentru a crea condiții optime și favorabile de cercetare, legislația procesual penală a stabilit unele prevederi ce țin de conexarea și disjungerele cauzelor penale.

Așadar, în conformitate cu prevederile art. 279¹ alin. (1) CPP, *constituie conexitate a cauzelor penale cazurile specificate la art. 42 alin. (3) CPP.*

Potrivit art. 42 alin. (3) CPP, *constituie conexitate a cauzelor penale cazurile:*

1) *când două sau mai multe infracțiuni sunt săvârșite prin fapte diferite de una sau mai multe persoane împreună, în același timp și în același loc.* Conținutul acestui temei de conexare a cauzelor penale într-o singură procedură este strâns legat de prevederile dreptului penal, și anume cel al participației. Astfel, potrivit art. 41 din Codul penal, *se consideră participație cooperarea cu intenție a două sau mai multor persoane la săvârșirea unei infracțiuni intenționate.* În situația comiterii infracțiunii prin participație, organul de urmărire penală are obligația de a stabili rolul fiecărui subiect al infracțiunii, calitatea fiecărui participant (*autor, organizator, instigator sau complice*), determinarea concretă a acțiunilor fiecărui din participanți etc. Or, ulterior, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă, iar la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Aceste aspecte trebuie constatate și la faza de urmărire penală și de către organul de urmărire penală, în special atunci când există temeuri de conexitate a cauzei penale pe motivul când două sau mai multe persoane comit prin diferite fapte mai multe infracțiuni în același timp și în același loc. De exemplu, în cazul unui

huliganism, infractorii comit și un act de tâlhărie în privința altei persoane aflate în același local.

Atunci când ne referim la o persoană, se are în vedere că aceasta, prin fapte diferite, comite mai multe infracțiuni în același timp, aflându-se în același loc. De exemplu, într-un bar, făptuitorul comite un jaf și imediat lovește o altă persoană, cauzându-i vătămări medii integrității corporale sau a sănătății.

2) *când două sau mai multe infracțiuni sunt săvârșite de aceeași persoană în timp diferit ori în loc diferit.* Acest temei presupune comiterea mai multor infracțiuni de una și aceeași persoană, în timp și loc diferit. Conexarea are loc indiferent de natura și gravitatea infracțiunilor, singura condiție este că organul de urmărire penală să constate că infracțiunile au fost săvârșite de o singură persoană. De exemplu, cetățeanul X a comis un furt în ziua de 01.01.2021, ulterior, la 03.01.2021 a comis un jaf și un huliganism. În acest caz, organul de urmărire penală va propune procurorului conexarea celor trei cauze penale.

3) *când o infracțiune este săvârșită pentru a pregăti, înlesni sau ascunde comiterea altei infracțiuni ori este săvârșită pentru a înlesni sau a asigura absolvirea de răspundere penală a făptuitorului altei infracțiuni.* Acest temei de conexitate, în primul rând, ne vorbește despre etapa activității infracționale – pregătirea de infracțiune. Potrivit art. 26, alin. (1) Cod penal, *Se consideră pregătire de infracțiune înțelegerea prealabilă de a săvârși o infracțiune, procurarea, fabricarea sau adaptarea mijloacelor ori instrumentelor, sau crearea intenționată, pe altă cale, de condiții pentru săvârșirea ei dacă, din cauze independente de voința făptuitorului, infracțiunea nu și-a produs efectul.* Este de reținut faptul că răspunderii penale și pedepsei penale sunt supuse numai persoanele care au săvârșit pregătirea unei infracțiuni mai puțin grave, grave, deosebit de grave sau excepțional de grave (art. 26 alin. (2) Cod penal).

În cazul pregătirii de infracțiune este de reținut faptul că pregătirea de infracțiune se va considera prima infracțiune, comisă cu scopul comiterii unei infracțiuni ulterioare. De exemplu, o persoană omoară paznicul, în vederea sustragerii ulterioare a bunurilor materiale din depozit, inclusiv de către un alt infractor.

Cât privește înlesnirea altei infracțiuni, considerăm că această noțiune se include în noțiunea de pregătire, întrucât aceasta prevede crearea de

condiții pentru săvârșirea unei infracțiuni sau înlesnirea poate lua forma complicității, dacă ulterior o infracțiune este comisă de către un alt subiect.

Referindu-ne la ascunderea infracțiunii, este necesară condiția de stabilire a primei infracțiuni. Cu alte cuvinte, pentru a avea loc conexarea în temeiul acestui punct este necesară comiterea infracțiunii, iar mai apoi să fie comisă o altă faptă penală pentru a ascunde comiterea primei infracțiuni. În acest caz, se are în vedere ascunderea infracțiunii de către o altă persoană decât cea care a săvârșit prima infracțiune. Ca pildă, pentru a ascunde actul de tâlhărie comis de către o altă persoană, făptuitorul omoară victima.

Totodată, conexarea cauzelor penale are loc și în cazul înlesnirii sau asigurării absolvirii de răspundere penală a făptuitorului altei infracțiuni. În cazul respectiv, la fel este necesară comiterea infracțiunii principale, iar ulterior comiterea altei fapte penale în vederea absolvirii de răspundere penală a făptuitorului primei infracțiuni. De exemplu, omorul singurului martor, care putea să indice asupra făptuitorului primei infracțiuni. În același timp, un criteriu de bază pentru conexarea cauzelor penale în temeiul acestui deziderat este că faptele descrise să nu fi fost promise în prealabil infractorului ce a comis infracțiunea de bază.

4) *când între două sau mai multe infracțiuni există legătură și conexarea cauzelor se impune pentru buna desfășurare a justiției.* Aceasta poate avea loc, de exemplu, în cazul spălării banilor și finanțării terorismului, fie atunci când sunt comise infracțiuni de corupție și alte fapte criminale conexe corupției [1]. Unii autori [2, p.170] consideră că conexarea cauzelor penale în baza temeiului respectiv are loc în situația când câteva infracțiuni sunt descoperite simultan și acestea vizează o singură persoană în calitate de victimă.

Considerăm că există conexitate și în cazurile în care două sau mai multe persoane comit una și mai multe infracțiuni în locuri diferite, în același timp, prin participație. De exemplu, o grupare criminală comite mai multe infracțiuni în diferite raioane ale republicii (fie sunt specializați în comiterea furturilor, tâlhăriilor etc., ori comit crime indiferent de genul acestora). Aceasta presupune existența a mai multor victime ale infracțiunii. Prin urmare, propunem modificarea și completarea art. 42 alin. (3) CPP, ca să reglementeze și un astfel de temei.

Totodată, propunem ca legiuitorul să pre-

vădă conexarea cauzelor penale și cazul în care o persoană prin aceeași faptă comite două sau mai multe infracțiuni. În această situație vorbim despre un concurs ideal de infracțiuni. De exemplu, o persoană, având intenția de a omorî o altă persoană prin incendierea casei acesteia. În cazul respectiv, persoana comite două infracțiuni: distrugerea intenționată a bunurilor altei persoane și omor intenționat, ambele în formă agravată. Un alt exemplu, este atunci când persoana comite un act de huliganism, prin aplicarea violenței soldate cu vătămarea gravă a sănătății sau a integrității corporale (art. 287 și 151 Cod penal).

În general, pentru a face o claritate a acestor norme procesuale, propunem modificarea și completarea art. 279¹ CPP, astfel încât acesta să prevadă conexarea cauzelor penale după subiectul infracțiunii. Or, reieșind din legea penală subiectul ar cuprinde toate formele participației, implicit concursul de infracțiune. La fel, conexarea să poată avea loc și în cazul favorizării infracțiunii, care cuprinde favorizarea infractorului, tănuirea mijloacelor sau instrumentelor de săvârșire a infracțiunii, a urmelor acesteia sau a obiectelor dobândite pe cale criminală, numai în cazul în care nu au fost promise din timp (art. 49 Cod penal).

Practica denotă cazuri în care nu sunt respectate temeiurile de conexare a cauzelor penale. De exemplu, în Dosarul nr. 1cc-1/2018, Colegiul penal al CSJ, la 16.01.2018, a emis încheierea [3] prin care a respins sesizarea privind soluționarea conflictului negativ de competență. Așadar, *prin încheierea Judecătorei Cahul, sediul Central, judecătorul IC a dispus „expedierea cauzei penale nr. 1-73/17 Judecătorei mun. Chișinău, sediul Râșcani, pentru conexare cu cauza penală, care se află pe rol în această instanță”. Instanța a reținut că inculpatul este învinuit în comiterea mai multor infracțiuni și alt dosar penal se află în procedura judecătorului Judecătorei mun. Chișinău, sediul Râșcani, astfel, este necesar, în conformitate cu prevederile art. 42 alin. (4) Cod de procedură penală, a expedia cauza dată pentru conexarea într-o singură procedură cu dosarul penal ce se află în procedura judecătorului menționat, pentru a fi examinate concomitent și operativ în scopul cercetării obiective, complete și sub toate aspectele a circumstanțelor cauzei.*

Conform încheierii din 01 decembrie 2017, Judecătoria mun. Chișinău, sediul Râșcani, a fost respinsă conexarea cauzei penale nr. 1-73/17 cu

cauza penală nr. 1-1203/17, cu restituirea cauzei.

Instanța a indicat că judecătorul Judecătorei Cahul, sediul Central, IC în încheiere, eronat a făcut referire la prevederile art. 42 alin. (4) Cod de procedură penală, deoarece potrivit art. 42 alin. (1) CPP, în caz de indivizibilitate sau de conexitate a cauzelor penale, judecata în primă instanță, dacă are loc în același timp pentru toate faptele și pentru toți făptuitorii, se efectuează de aceeași instanță. Totodată, instanța a menționat că, potrivit materialelor din dosar rezultă că inculpatul a săvârșit infracțiuni în timp diferit și în loc diferit, iar conexarea cauzelor va tergiversa nejustificat examinarea acestora or, părțile vătămate VT și martorul RP sunt locuitori ai or. Cahul, iar partea vătămată AA este din r-nul Vulcănești.

Astfel, Colegiul penal menționează că în cazul respectiv suntem în situația când o singură instanță își declină competența or, Judecătoria mun. Chișinău, sediul Râșcani, prin încheierea din 01 decembrie 2017, a respins conexarea cauzelor penale în privința inculpatului, dar nu și-a declinat competența. Mai mult, în aspectul vizat se reține că, conform art. 43 alin. (1) Cod de procedură penală, conexarea cauzelor se decide de către instanța căreia îi revine competența de judecată conform prevederilor art. 42 al aceluiași Cod. Aceste prescripții nu au fost respectate de către Judecătoria Cahul, sediul Central or, norma de drept enunțată stipulează clar că, chestiunea conexării cauzelor o soluționează instanța căreia îi revine competența de judecată conform prevederilor art. 42, dar nu prevede și soluția remiterii unei cauze penale aflate pe rolul unei judecătorei altei judecătorei pentru conexare cu o altă cauză. Prin urmare, încheierea Judecătorei Cahul, sediul Central, este ilegală și neîntemeiată.

Referindu-ne la conexarea cauzelor penale trebuie să menționăm cazurile în care infracțiunile se iau la evidență ca două și mai multe. Or, anume aceste cazuri sunt legate direct de conexarea procesuală a cauzelor penale.

Așadar, potrivit art. 16 din Legea nr. 216 din 29.05.2003, cu privire la Sistemul informațional integral automatizat de evidență a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvârșit infracțiuni, *Infracțiunile se iau la evidență ca două și mai multe și se completează câteva fișe în cazurile în care: a) o persoană (un grup de persoane), printr-o singură acțiune (inacțiune), a săvârșit două sau mai multe infracțiuni prevăzute în*

diferite articole din Partea specială a Codului penal; b) o persoană (un grup de persoane), în diferite perioade de timp, a săvârșit două sau mai multe infracțiuni care nu au fost înregistrate anterior.

După cum am menționat mai sus, aceste cazuri nu sunt indicate direct în legea procesual penală, din care motiv am propus includerea acestor temeuri întrucât conexarea cauzelor penale să fie efectuată în baza lor.

Totodată, este de menționat faptul că există cazuri în care conexarea nu poate avea loc, deoarece infracțiunea se consideră ca una singură. Astfel, potrivit art. 15 din Legea nr. 216 din 29.05.2003, *Infracțiunea va fi luată la evidență ca una singură și va fi completată o singură fișă în cazul: a) săvârșirii infracțiunii de un grup de persoane în orice formă de complicitate, prevăzută de Codul penal; b) săvârșirii unei fapte prejudiciabile ce atentează asupra diferitor obiecte, dar care, în conformitate cu legislația penală, se califică drept o singură infracțiune; c) infracțiunii în urma săvârșirii căreia au fost vătămate mai multe persoane; d) infracțiunii continue ce se caracterizează prin săvârșirea neîntreruptă a activității infracționale în decursul unui timp nedeterminat; e) infracțiunii prelungite ce se caracterizează prin două sau mai multe acțiuni infracționale identice, săvârșite cu un singur scop, cu o singură intenție, alcătuiind în totalitate o infracțiune; f) săvârșirii succesive a unui șir de infracțiuni identice, neînsemnate care, în totalitate, prezintă un pericol social sporit și sunt prevăzute în Partea specială a Codului penal.*

De reținut faptul că fiecare infracțiune se ia la evidență reieșind din prevederile art. 14 din Legea nr. 216 din 29.05.2003. Este de menționat faptul că, în practică există situații când urmărirea penală se începe pe două sau mai multe fapte, printr-o singură ordonanță de începere a urmăririi penale. Aceasta este o practică vicioasă, deoarece contravine acestor prevederi, respectiv atunci când sunt comise mai multe fapte penale, se va începe urmărirea penală pe fiecare din ele, ulterior fiind conexate, în cazul în care cauzele conțin temeiurile descrise mai sus.

Potrivit pct. 17a, Instrucțiuni privind evidența unică a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvârșit infracțiuni, aprobate în anexa nr. 2 a Ordinului interdepartamental al Procurorului General, ministrului afacerilor interne, Directorului general al Serviciului Vamal, Directorului Centrului pentru Combaterea Crimelor

Economice și Corupției nr. 121/254/286-O/95 din 18.07.2008, *La efectuarea urmăririi penale și stabilirea unor noi împrejurări, privind săvârșirea de către bănuțit sau învinuit (sau unul din învinuiți) a unei alte infracțiuni, în baza materialelor referitor la aceste împrejurări, prin raportul organului de urmărire penală și procesul-verbal de autosesizare în conformitate cu prevederile art. 274 CPP se dispune începerea urmăririi penale. La pornirea urmăririi penale se depune fișa nr. 1 pe infracțiunea nou stabilită, iar cauza penală va purta alt număr.*

Totodată, potrivit notei prevăzute la punctul vizat, În cazul constatării unei sau mai multor circumstanțe, care denotă conexitatea, prevăzută de alin. (3) al art. 42 CPP, adică necesitatea legală de a efectua urmărirea penală într-un singur proces, organul de urmărire penală întocmește un raport cu propunerea de a conecta cauzele penale în ordinea art. 279¹ CPP și îl înaintează procurorului împreună cu materialele cauzelor penale. Cauzei conexate i se va atribui numărul de ordine al cauzei începute mai devreme, adică al cauzei de bază.

Conexarea cauzelor penale se face prin ordonanța procurorului, la propunerea organului de urmărire penală sau din oficiu (art. 279¹, alin. (3) CPP).

Este de reținut că în cazul conexării cauzelor penale într-o singură procedură, cauza se examinează de procurorul și de organul de urmărire penală care investighează cauza penală la care celelalte cauze au fost conexate, adică la cauza de bază.

În viziunea noastră este cazul de a analiza scurgerea termenului de urmărire penală în cazul conexării cauzelor penale. Considerăm că scurgerea termenului de urmărire penală trebuie să fie calculat acel termen curgerea căruia este mai mare. Argumentăm această poziție prin faptul că toate materialele din cauzele penale conexate devin parte componentă a cauzei penale la care au fost celelalte conexate, respectiv sunt parte integrală și toate probele administrate în aceste dosare penale. Prin urmare, ordonanța de fixare sau prelungire a termenului de urmărire penală devine și ea parte integrală din cauza penală la care au fost conexate celelalte dosare. Astfel, termenul urmăririi penale se consideră cel mai mare termen indicat în aceste cauze penale.

În conformitate cu prevederile art. 279¹, alin. (2) CPP, *Disjungerea unei cauze privitoare la*

participanții la una sau la mai multe infracțiuni se admite în cazul în care împrejurările cauzei o cer și această disjungere nu se va răsfrânge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești.

Legislația procesual penală, prin prisma normei procesuale descrise, nu reglementează în concret care sunt cazurile sau, mai bine zis, criteriile pe baza cărora are loc disjungerea cauzei penale. Totuși, CPP conține prevederi în alte norme din care reies cazurile ce permit disjungerea.

Astfel, potrivit art. 287¹, alin. (3) CPP, *Dacă în cauză sunt puse sub învinuire două sau mai multe persoane, iar temeiurile pentru suspendarea urmăririi penale nu se referă la toți învinuiții, procurorul este în drept să disjunga cauza într-o procedură separată și să suspende urmărirea penală în privința unor învinuiți sau să suspende urmărirea în întreaga cauză penală, în cazul în care urmărirea penală nu poate fi continuată fără participarea tuturor învinuiților.*

Conform art. 292, alin. (1) CPP, *Dacă completarea urmăririi penale sau eliminarea încălcărilor comise este necesară doar cu privire la unele fapte sau la unii învinuiți, iar disjungerea este imposibilă, procurorul dispune restituirea întregii cauze pentru efectuarea acestor acțiuni.*

Legea permite disjungerea cauzei penale atunci când este vorba de minori ca subiecți activi ai infracțiunii. Așadar, art 476, alin. (1) CPP stipulează că, *Dacă la săvârșirea infracțiunii, împreună cu minorul au participat și adulți, cauza în privința minorului se disjunge pe cât e posibil, formând un dosar separat.*

Totodată, disjungerea are loc și în cazurile de iresponsabilitate sau îmbolnăvirii de o boală psihică. În acest sens, art. 491 CPP prevede că, *Dacă la urmărirea penală a infracțiunilor săvârșite cu participație, se constată că cineva din participanți a săvârșit fapta în stare de iresponsabilitate sau după săvârșirea infracțiunii s-a îmbolnăvit de o boală psihică, cauza în privința acestuia poate fi disjunsă în dosar separat.*

Disjungerea poate fi dispusă, în conformitate cu prevederile art. 504, alin. (7) CPP, care indică că, *În cazul infracțiunii săvârșite cu participație, cauza în privința persoanei care a semnat acordul de recunoaștere a vinovăției, acceptat de către instanța de judecată, se disjunge, formând un dosar separat.*

Totodată, considerăm că pot exista și alte

cazuri care permit disjungerea și care de fapt rezultă din prevederile art. 287¹ CPP.

Disjungerea cauzei penale poate avea loc și în cazul când unul din învinuiți a recunoscut pe deplin vina în comiterea infracțiunii și a depus o cerere prin care solicită ca judecata să aibă loc pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală. În acest caz, cauza penală în privința acestuia se va disjunge și va fi remisă în instanța de judecată pentru a fi judecată potrivit art. 364¹ CPP, iar în privința celorlalți învinuiți urmărirea penală se va desfășura potrivit procedurii generale.

În același timp, considerăm că disjungerea poate avea loc și în cazurile de suspendare a urmăririi penale în baza art. 287¹ CPP. Astfel, în cazul comiterii infracțiunii de către mai multe persoane, cărora li s-a înaintat învinuirea, iar unul dintre învinuiți a dispărut, sustrăgându-se de la urmărirea penală, ori locul aflării lui nu este stabilit, cauza penală în privința acestuia va fi disjunsă, iar în privința celorlalți învinuiți cauza va fi remisă, conform procedurii, instanței de judecată. Disjungerea cauzei penale în privința învinuitului dispărut, care se sustrage de la urmărirea penală, ori locul aflării lui nu este stabilit, are loc dacă în privința acestuia au fost dispuse investigațiile în vederea căutării lui potrivit art. 288 CPP. O altă regulă în acest caz este că disjungerea nu se va răsfrânge negativ asupra efectuării depline și obiective a urmăririi penale și cercetării judecătorești.

Poate fi admisă disjungerea și în cazul în care nu este identificată persoana care poate fi pusă sub învinuire. Această situație apare în cazul când infracțiunea este comisă în participație, iar unii din subiecții activi ai infracțiunii nu au putut fi identificați. Atunci, în privința învinuiților cauza va fi expediată pentru soluționarea în fond, iar în privința persoanelor neidentificate cauza penală va fi disjunsă.

Considerăm că disjungerea cauzei penale poate avea loc și în cazul de refuz privind lipsirea persoanei de imunitate sau în caz de refuz de extrădare a persoanei de către un stat străin. Disjungerea în cazul vizat poate avea loc cu condiția că fapta penală a fost comisă prin participație, iar în privința unei persoane s-a refuzat lipsirea ei de imunitate, pe care o are potrivit funcției sale, ori în cazul când un stat străin a refuzat extrădarea. În privința celorlalți învinuiți cauza va fi expediată în judecată, iar în privința persoanelor discutate cauza penală se va disjunge.

Prin urmare, considerăm oportun ca legislația procesual penală să prevadă într-o normă separată cazurile când poate avea loc disjungerea cauzei penale sau a unor materiale din această cauză, astfel încât să se facă o claritate în acest sens.

Disjungerea cauzei penale are loc prin ordonanța procurorului, la propunerea organului de urmărire penală sau din oficiu.

În concluzie, menționăm faptul că disjungerea și conexarea cauzelor penale nu afectează principiul cercetării obiective, complete și sub toate aspectele a circumstanțelor cauzei, duc la efectuarea urmăririi penale într-un termen rezonabil, desfășurarea unui proces rațional și logic, precum și la economisirea resurselor cu privire la desfășurarea urmăririi penale, respectând

în acest fel drepturile și interesele legitime ale participanților la procesul penal.

Referințe bibliografice

1. A se vedea art. 16 din Legea nr. 90 din 25.04.2008, cu privire la prevenirea și combaterea corupției. Publicat: 13.06.2008 în Monitorul Oficial nr. 103-105 art. 391. Versiune în vigoare din 01.02.12 în baza modificărilor prin LP 277 din 27.12.11, MO25-28/03.02.12 art. 85.
2. Ig. Dolea, Codul de procedură penală al Republicii Moldova, Comentariu aplicativ, Ediția a 2-a, Editura Cartea Juridică, Chișinău, 2020.
3. www.jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=10085 (vizitat la 24.02.2021).

Despre autori

Tudor OSOIANU,

*doctor în drept, profesor universitar,
Catedra „Procedură penală, criminalistică și
securitate informațională”,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI
e-mail: tosoianu@gmail.com*

Dinu OSTAVCIUC,

*doctor în drept, conferențiar universitar,
rector al Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI,
e-mail: oastavciuc@mail.ru*